

Թերեւս այս պատմութեան լեզի ցուցածէն աւելի ստորին մէկն ըլլայ, մարդ մը որ պարտապէս գահէ-րիցուն բարեբարութենէն կ'ապրէ, ան ալ առանց իրաւունք մ'ունենալու ։

« Իւր անհնալիան Հանդամանաց առջեւն այս ամենայն աներեւոյթ կ'ըլլայ, Ի՞նչ հոգս է իւր ընտանիքը, Ի՞նչ հոգս է իւր ուրիշէն կախում ունենալը : Իրեններն կարտուծենէն պահելու չափ անկախութիւն միշտ կրնայ ունենալ : Ես զինքը միայն կ'ուզեմ, միայն իրեն կը բաղձամ : »

« Տասնուհինգ տարուան թեթեւամտութիւն, ըսաւ Տօլրիդայի մայրն ժպտելով, Եթէ տասնուհինգ տարի մէն ալ ապրիս, ասոր վրայ այլապէ կը մտածես : »

« Այ երբեք, կ'ընենց Տօլրիդա հաստատու-թեամբ : »

« Բնականապէս այսպէս պիտի ըսէիր, ապա թէ ոչ : Հիմախորեն իսկ միտքդ փոխած կ'ըլլայիր : Այլ չեմ ուզեր մտադր վրայ բռնութիւն ընել, չեմ ուզեր տակալել զքեզ ինծի բռնել թէ ինչպէս եւ ուր իրեն աւելի ծանօթացար : Իսկայ կը պահանջեմ որ խոստում տաս ինծի, թէ մինչեւ որ ես քեզի հրաման չտամ՝ իրեն հետ ուրիշ անգամ պիտի չտեսնուիս եւ հետք պիտի չեստես : »

« Զայս չեմ կրնար խոստանալ, մայր, ըսաւ Տօլրիդա գունատելով : Այս՝ նորեկական զգած-մունք մասնել կ'ըլլար, քեզի խօսք տայն ուրիշէն տուած խոստումն չպահէլ ըսել է : Եւ Ի՞նչ բանի կը ծառայէ խօսքը չպահողին խոստումն : Սրտիս սերն եւ Գոլանդայի տան պատիւնն զի կ'ապահով-ցնէ որ-այս հրամանիդ վրայ չես պնդեր : »

« Լին հասեր ես արդե՞ն, աղէ՞նի, հարցոյց իզպաղելու սոք ելելովք, հին հասեր ես : Այս խի-մենէն ճանչնալու ինծի առիթի մը առեր, եւ մինչեւ որ զինքը չճանչնամ, զինքը պիտի չտեսնես : »

« Ժանշօր զինքը, մայր, եւ այնուհետեւ բազ-ձանքիս հակառակ չես կենար : »

« Կը տեսնենք : Եւ եթէ ասոր վրայ այսպէս ապահով ես, մինչեւ այն ատեն չափաւորէ ինք զինքը : »

« Այ ընաւ, ք պատասխանեց Տօլրիդա : »

« Այս ոչ բնական ետք՝ վրայ ունեցած իշխանութիւնս ի գործ չգրած՝ ուրիշ միջոց մը կը մնայ : Գահերիցուն կը յանձնեմ, որ իւր լրբերը պաշտօնակալին այս իմ բաղձալից ծանուցանէ, եւ եթէ անկալի քըլ եւ պատուելի զգածում ունի, դիւրաւ կը հպատակէ կամաց : »

« Եառ լաւ, այսպէս ըրէ, բայց մի կարծեր որ՝ նաեւ առ երեւոյթ միայն, եւս աւանում խօսքը : Տես, մայր, ինչպէս որ ինքն իմ ամէն բանն է, նոյնպէս ես ալ իւր միակ բաղձանաց առաքիւնն եմ : Արդ մտածէ, այն մարդը՝ որուն ամէն մէկ խօսքն իւր զգածմանց ազնուութեան ցոյց է, որուն ազգա-տոհմն յայտնի չէ, եւ հարստութիւն չունի, մտածէ թէ ինչպէս ցու կը զգար՝ եթէ վայրկեան մը միայն կարենար մտածել՝ թէ ես խոստումն ես կ'աւանում, եւ ասոր պատճառն պարզապէս իւր այս արտաքին հանդամանքն ես : Չէ, չէ, ամէն բան փորձէ եւ խուզարկէ : Ըրէ իրեն այս առաջարկութիւնն, եւ ուր-ում յանձն կ'առնու : Ես այն ատեն իւր այս վար-

մունքին յարգէ եւ կը ճանչնամ : Բայց չեմ ուզեր որ ինքն եւ ոչ վայրկեան մ'առիթ ունենայ իմ վրաս կապածելու : »

« Ուրեմն այսպէս կ'ընենք, ք պատասխանեց Տոննա իշպաղէլա համառօտիւ, եւ ասով խօսակցու-թիւնը կտրեց : (Ըրբանալիէ) »

ՄՅԵԼԻՄՅԵԼԻՄ

ՆՈՐԱՆՈՒԹԵՔ

Դիպարը ձև մընքն տարնաց յոռոռնը :

Ինչպէս որ Միւնխէյն Chemiker Zeitung կը ծանուցանէ, յաջորած է հանդեպի գիտնական մը՝ Տր. Գ. Գրիւս մինչեւ հիմայ իբրեւ վերջնական տարր համարուած գոպալը ու նիքէլ մարմինները լուծելու : Վերոյիշեալ գիտնականն այս երկու մե-տաղական մարմնաց անհատի կէտները վերստին որոշելու համար ոսկի լուծուածով փորձեր կ'ը-նէր, որոնց իբրեւ արդիւնք այնպիսի թուեւ կ'ըլ-լէին, որոնք ոչ գոպալը ու նիքէլի համար մինչեւ հիմայ արժած համազօրաց հետ, եւ ոչ ալ իրար հետ կը միարանէին : Ասկէ մտադրութիւնը գըր-զուռելով՝ փորձն սակաւ ինչ փոխեց, եւ ոսկւոյ նոստածն լուարու ժամանակ՝ գտաւ մարմին մը լու-ծուած վիճակի մէջ, որ մինչեւ ցարդ ծանցուած մարմիններէն եւ ոչ մէկուն հետ նոյն է : Այս ա-մէն բանն յաւալել կու գայ, որ գոպալը ու նիքէլ ոչ թէ է երկու տարերէն, այլ երբեք տարեբար մի-աուրութիւնը : Թե այս նոր գտնածով տարրն ա-րուեստից համար որչափ կարեւորութիւն պիտի ունենայ, այսօր ոչ դը կարող է գուշակել :

ՏՆՏԵՍՈՒԿՈՆ

ժխտախոսին օգոտան ռա վնասը :

Ի՛նչոյի համայնարանին առողջապահական բաժնին օգնական՝ Տր. Վինչէնցոյ Գուստափի հիւանդօւթիւնաց մակիկներուն վրայ ծխախոտին ու-նեցած ազդեցու-թիւնն իմանալու համար հետեւեալ հետաքրքրական փորձն ըրաւ մօտերս, որ մեծա-պէս արդիւնաւոր եղաւ : Ծխելու ատեն՝ ծխին բեր-նի մէջ ըրած շլչնալ նիւթապէս ներկայացնելու համար հորիզոնական դրան մ'առաւ, ծուխն ասոր մէջէն անցնելով սնամեջ գործիքի մը մէջ տարաւ, որուն մէջ թաց բամբակէ կապոցիկ մը կար իւ սըն-կիկներն ալ ասոր վրայ պիտի բռնուէին : Իւր փորձին համար զորոճեց իտալիան գործուած սովորական ծխախոտն՝ այսինքն Վերգինեան մեծ դշնիկներ, Բաուերեան մեծ ու փոքր գլանիկներ, եւ ամենազ-նիւ Թոլմպպառ ծխախոտ : Փորձին արդիւնքն այս եղաւ, որ իմացաւ թէ ծխախոտն շատ հիւանդու-թեանց բակտերիան (bacillus) կամ բուրդովին կը շնչէ եւ կամ անոնց զարգացման արգելք կ'ըլլայ : Ան-Քաուերեան ծխախոտն՝ թարախածին բակտերիան ածուում 72 ժամ՝ փայտաշինամապի բակտերի-անը 100 ժամ կ'ուշացնէ, իսկ ամենացածի (գո-լորայի) եւ ժանտառնեղի (թիֆոյի) բակտերիան ածուում բուրդովին կը խափանէ : Նոյն հետեւու-

Թիւրք տեսնուեցաւ ծխախոտի միւս տեսակներուն վրայ ալ: Ծխախոտին այս ջնիշ յատկութեան պատճառ՝ իւր կազմիչ մասանց բիւրական բաղադրութիւններն կը համարէր Գասալիարի: Այս բու- զարկութիւններն մտադրութեան արժանի են, վասն զի ասով կրնայ առողջապահական եւ նաեւ հիւան- զատածական օգուտներ հանուիլ: Բայց ուրիշ կող- մանէ հաստատուն փորձերով ցուցուած է որ ծխա- խոտն շնչառութեան գործարաններու լորձնաթա- յանթիւն (membrane muqueuse) եւ մանուանգ- թոքներուն շատ վնասակար է. ուստի եւ այս երկու հակառակ ազդեցութիւններն հարկ է նայի իրարու հետ միաբանել:

ՄԱՆՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Բարիկի Արոնդանահանդէսը:

Վաղղիյ վաճառականութեան պաշտօնարա- նին հրատարակած պաշտօնական յայտարարու- թեան համեմատ՝ Արուեստահանդիւնին մէջ օտար երկիրներու սեպհականեայ մասը բոլորովին գրաւ- ուած է եւ տակաւին նոր ծանուցանողներ կը լլնան: Օտար տերութիւններէն պաշտօնապէս պիտի մա- նակցին միայն՝ Եւրոպայի, Ամերիկայի, Ասիայի, Հնդկաստանի, Սան Մարինոյ, Մոնաքոյ, Ճաբոնի, Պարսկաստանի, Սինամ, Մարաթթայ, հարաւային Ա- փրիկի հասարակապետութիւնը, Անգլիական գաղ- թականութիւնը՝ Վիգորիւր, Նոր-Սէշէլան, Նոր- Հաւաի, Ռուսի, եւ Ամերիկայի բոլոր տերութիւնը, բաց ի Պարագվայէ: Սակայն շատ տէրութիւններն օգնու- թեան յանձնարարողներն եւ ներկայացու- ցիչներն կան: Այսպիսիք են՝ Աւստրիա-Հունգարիա, Բելգիա, Անգլիա, Ռուսիա, Ֆրանսիա, Սանթիմար, Ռուսաստան, Իտալիա, Ռումինիա, Սլաւոնիա, Փոր- թուգի, Լիւքսեմպուրգ, Եգիպտոս եւ Պարագվայ: Առնցմէ մանրը նաեւ իրենց տերութիւններն օգնու- թիւն ալ գտած են, այսպիսի են՝ Անգլիա, Բել- գիա, Տանիմար, Ռումինիա, Սլաւոնիա, Փորթու- գալ եւ Պարագվայ: Բոլորովին հրաժարած են եւ ներկայացուցիչ պիտի չունենան՝ Գերմանիա, Տա- ճիկաստան, Պուրկարիա եւ Ճենաստան: Արուեստ- հանդիւնին շինութիւնը փութով յառաջ կը տա- րուին, եւ կը յուսացուի որ ժամանակին լննան:

ՔԱՂԱՔԱՆԵՆ ՏԵՄԱՐԱՐԱՆ

Գերմանիա կը պատրաստուի իւր անուանի Սպա- րապետին՝ Մուղքէ կոմսին զինուորական ծառայու- թեան եօթնամսամսայ յոդեղանը կատարելու Մարտի 8ին: Մուղքէ Սպարապետը 1800ին ծնած է եւ 1822ին սկսեալ շարունակաբար զինուորական վիճակին կը ծառայէ: Իւր անունը ի վաղուց ծանօթ է Արեւ- ելքի մէջ, որովհետեւ Մուղքան Մամուհ Բ.ին ժամա- նակ Օսմանեան պետութեան զինուորական ծառայու- թեան մէջ էր եւ շատ փառանքու իբրեւ խորհրդա- տու պաշտօնակալ՝ մեծամեծ արդիւնք ունեցած է օսմա- նեան բանակին մէջ: Սակայն ինչպէս ամենուն արդէն ծանօթ է, Մուղքէին անունն անմահացուցած են 1866ի

եւ 1870ի պատերազմները, որոնց մէջ ինք իբրեւ վերին ծակատապաղար անպիսի համբաւ ստացած է, որ կըր- նայ իրաւամբ անուանուի Եւրոպայի այժմեան ամենու- մեծ սպարապետն ու ռազմագէտն:

Մ Ո Ղ Է

Ժողովի սպարապետն ոչ միայն իբրեւ անուանի զինուոր՝ այլ նաեւ իւր մարդասէր քնաւորութեամբն ու պահպանողական սկզբունքներովն բոլոր Գերմանիոյ ժողովրդեան համակրութիւնը զբաւած է, եւ ամենայն որ կը փափար որ արդիւնակից կոմսն շատ տարինը կատարեալ առողջութեամբ անցնէ: Ծարդոյ ընթիւն- ցողաց Մուղքէի մշտնա լենդանապետը ծանօթացնելու համար, նոյնը հոս տպած ենք:

Գաղղիա թաւական շփոթութիւն ծագեցաւ Փոքրէ պաշտօնէնց զանեքեցուն անակնկալ հրաժարումին: Փետրուար 14ին Փոքրէ խորհրդանոցին մէջ առաջարկեց որ սահմանադրութեան վերաբնութիւնը ըլլայ: Արդէն Պուլանտէն կուսակիցը եւ աշակողմանաց կը բաղձային ստոր, սակայն կ'ուզէին որ խորհրդանոցը լուծուի, եւ ապա այս վերաբնութիւնը ըլլայ: Փոքրէ կարծիքով որ եթէ այս վերաբնութեան առաջարկութիւնն իրեն սե- փականն է խորհրդանոցի մէջ առաջարկէ, թէ խորհր- ղանոցի մեծամասնութիւնն իւր կողմն կ'ըլլայ, եւ թէ ինք ժողովրդականութիւնն կը շահի, անդից իւր առաջա- րկութեան վրայ: սակայն հետեւութիւնն այն եղաւ որ Փերիին կուսակիցը եւ բոլոր աշակողմանաց հակառակ քուէ տալով՝ առաջարկութիւնը մերժուեցաւ, որուն պատճառաւ Փոքրէ հրաժարականը տուաւ:

Այս անակնկալ հրաժարմանն ետեւ ոչ որ կ'ու- գէր յանձն անուլ պաշտօնարան մը կազմել: Հագի շատ ղեկավարութիւններն ետքը Դիւրար կըցաւ պաշտո- նարան մը կազմել զորթէ միայն շափաւորական հասա- րակապետութիւններ. սակայն ստոր կ'անցնէ ալ երկա- րատեւ չէ, որովհետեւ խորհրդանոցի կուսակցութեանց ղեկը անկարելի կ'ընէ մեծամասնութիւն մը կազմել:

Փետրուարի 8ին Իտալիոյ մէջ հազարաւոր բա- նուորդ հռոմի փողոցները մեծամեծ խռովութիւններ հա- նեցին, հացի կարօտութեան պատճառաւ:

Այս խռովութեանց վրայ անցաւ նաեւ խորհր- ղանոցի ու պաշտօնարանի մէջ տարածախոտութիւն, որուն համար Բիւրսի իւր հրաժարումը տուած է. սա- կայն անուշուշ դարձեալ իրեն պիտի յանձնուի նոր պաշտօնարան կազմել:

ՀՐԱՅՐԱՎՈՐ ԵՒ ՊԱՏԵՄԱՆԱԿԱՆ ԻՄՔԱՐԳԻՐ
Հ. ԻՆՓՈՐՏԵԼ Գ. ՊԵՐՈՆԵ

ՎԵՆԵՆԱ, ՄԻԻՐԱՐԵՆ 89ԲՐԵՆ (W. HEINRICH)